

Leesbevordering: de basis ligt thuis! Marjolein Buré en Mariën Hannink

De FODOK (Federatie van Ouders van Dove Kinderen – met of zonder CI) kreeg de kans om met geld van het Ministerie van OCW diverse activiteiten op het gebied van Leesbevordering uit te voeren. Deels betrof dat al eerder bestaande activiteiten, die nu een meer structurele basis kregen: de FODOK-keuzelijsten, de Troef-reeks en de Leesvertelwedstrijd. Deels waren dat nieuwe activiteiten, zoals onze gesprekken met ervaringsdeskundigen waaruit brochures, workshops en een dvd ontwikkeld werden. De dvd (Lezer leuker maken) zal in de loop van dit jaar voltooid zijn. We spraken met autochtone en allochtone ouders en met goede dove lezers. Wat kunnen we van hen leren voor de leesbevorderingspraktijk? Voorlezen en voorlezen, zeggen ouders. Een zwembad aan taal en ervaringen, zeggen de oudere dove lezers. Aandacht voor de vertelcultuur, zeggen allochtone ouders. Een selectie uit de leesbevorderingstips volgt hieronder.

1. Wat vonden dove lezers belangrijk, hoe werden zij enthousiaste lezers?

- a. Stimulans van huis uit (voorlezen, bibliotheekbezoek), ook: bevlogen docenten
- b. Genoeg ervaringen kunnen opdoen: context belangrijk! Zelf lezen werd pas leuk vanaf hun tiende levensjaar: het betere technische leesniveau, grotere woordenschat en meer inzicht in de wereld om hen heen veroorzaakten leeshonger.
- c. Nieuwsgierigheid opwekken
- d. Een film in je hoofd kunnen maken: verbanden en doorgaande verhalen zijn belangrijk (niet steeds moeilijke woorden opzoeken!)
- e. Strips, tekenfilms, plaatjes, reclame: alles stimuleert.
- f. Veel verschillende strategieën: verklanken, vingerspellen, gebaren, op basis van het uiterlijk van een boek verwachtingen formuleren.

2. Tips voor het onderwijs

- a. Veel voorlezen en interactie over de tekst (maak kinderen nieuwsgierig en betrokken)
- b. Rijke leesomgeving, ook bibliotheekbezoek (Makkelijk Lezen Plein)
- c. Uitdagen en nieuwsgierig maken, leeservaringen delen.
- d. Tempo houden in lezen en voorlezen, informatie leren zoeken
- e. Verschillende strategieën, auditief en visueel
- f. Samenwerking tussen docent, logopedist en ouders

3. Tips voor ouders, algemeen

- a. Zelf lezen en schrijven, rolmodel zijn, veel briefjes schrijven, alert zijn op allerlei soorten teksten
- b. Vertellen en praten over wat je doet (afspraken opschrijven); heb aandacht voor verbanden, leer voorspellen.
- c. Echte teksten en boeken lezen (vereenvoudigen is lang niet altijd nodig!)
- d. Samen kiezen, lezen, beleven, plezier hebben
- e. Kind wijst de weg, jij volgt.
- f. NGT is ontspannend, gaat sneller, maar: het gaat om de inhoud!
- g. Gesprekken over ervaringen: open de wereld
- h. Alle soorten en teksten zijn goed
- i. Leesvertelwedstrijd
- j. Bibliotheek: fictie, maar ook non-fictie kan kinderen enorm stimuleren (al gaat het alleen maar om de bijschriften bij de illustraties)
- k. FODOK-brochures (te bestellen op www.fodok.nl); FODOK-keuzelijsten (op papier en te raadplegen op www.fodok-keuzelijst.nl), Makkelijk Lezen-series, zoals de Troefreeks (www.vantricht.nl)

4. Tips om allochtone ouders te ondersteunen bij leesbevordering

- a. Speciale aandacht?
- b. Informatie geven over de bibliotheek en het belang van lezen
- c. Positieve aandacht voor verhalen vertellen, gewone dagelijkse gebeurtenissen, maar ook fantasie, en verhalen uit de eigen cultuur; ook rekening houden met ouders die niet of nauwelijks (kunnen) lezen.
- d. Bied boeken aan in de eigen taal. Voor lijsten met anderstalige boeken en boeken uit andere culturen: Mirjam Blumenthal, Meertalige ontwikkeling. Adviezen over meertalige opvoeding bij een auditief/communicatieve beperking.) De lijst bevat boeken in het Arabisch, Berbers, Chinees, Frans, Hindi, Papiamentu, Spaans, Somalisch en Turks. Sommige boeken zijn alleen in de betreffende taal, andere zijn tweetalig (Nederlands of Engels en de andere taal). Ook is er nog een lijst met ‘multiculturele’ kinderboeken in het Nederlands, en een lijst met boeken die in veel verschillende talen beschikbaar zijn. Zie:
<http://www.acco.be/uitgeverij/nl/publication/9789033476655/meertalige+ontwikkeling.+adviezen+over+meertalige+opvoeding+bij+een+auditiefcommunicatieve+beperking>
- e. Anderstalige boeken opzoeken kan ook op:
http://www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=8&sm=1. Leesplein.nl > laten lezen > achtergronden en links > meertalig materiaal

5. Vragen, tips, opmerkingen:

Mariën Hannink: m.hannink@fodok.nl

Marjolein Buré: marjolein.bure@wolmail.nl